

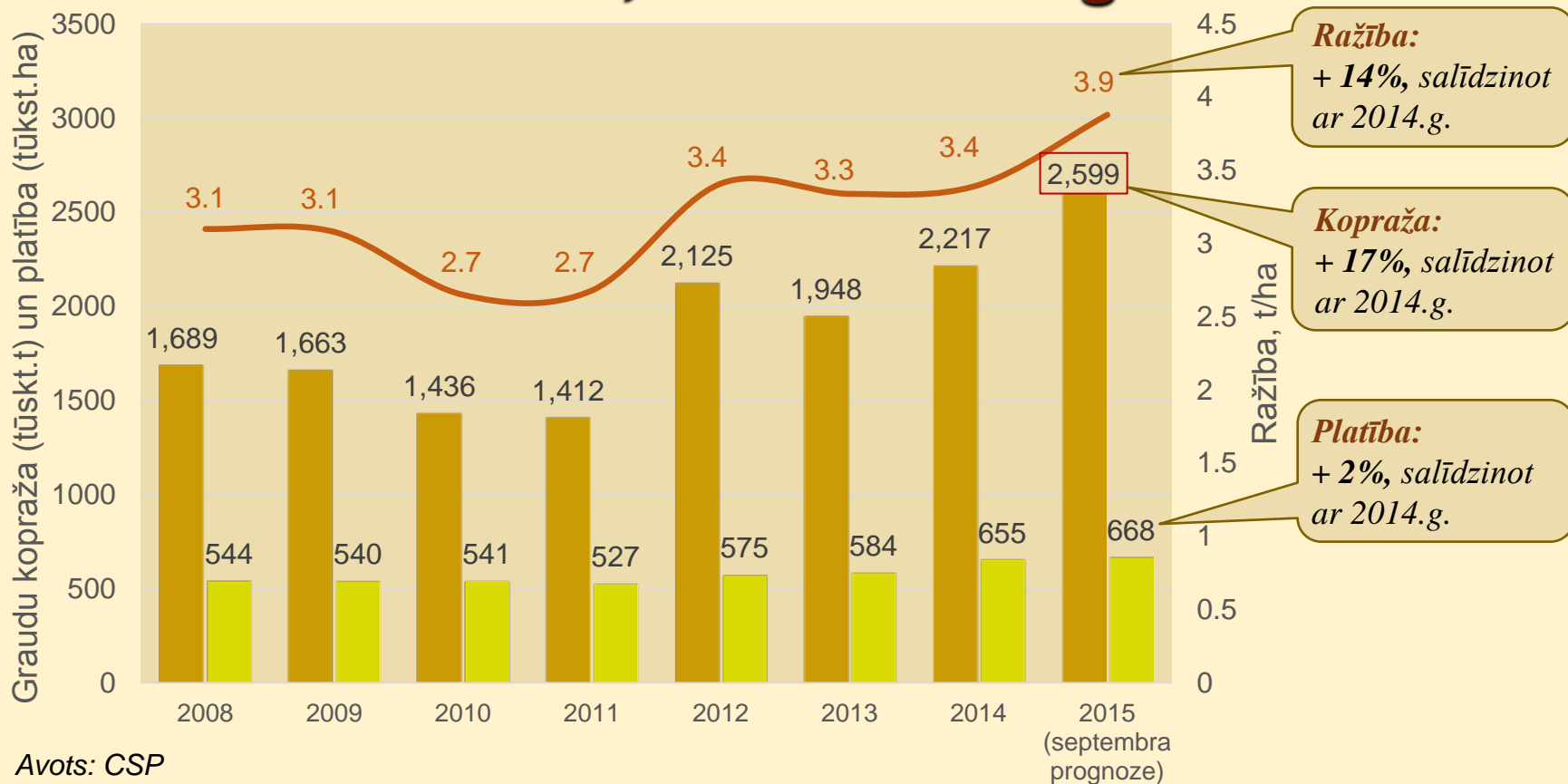
***Latvijas graudu
nozares attīstības
tendences***

***Rigonda Krieviņa
22.10.2015.***

The image shows several stalks of golden wheat or barley, likely rapšs, resting on a light-colored wooden surface. The stalks are arranged in a curved pattern, with the heads of the grain pointing towards the right. The lighting is warm, highlighting the texture of the grain and the wood grain.

***Latvijas graudu un rapša sējumu
platības, kopražs un ražība***

Latvijas graudu sējumu platība, kopražā un ražība, 2008.-2015.gads

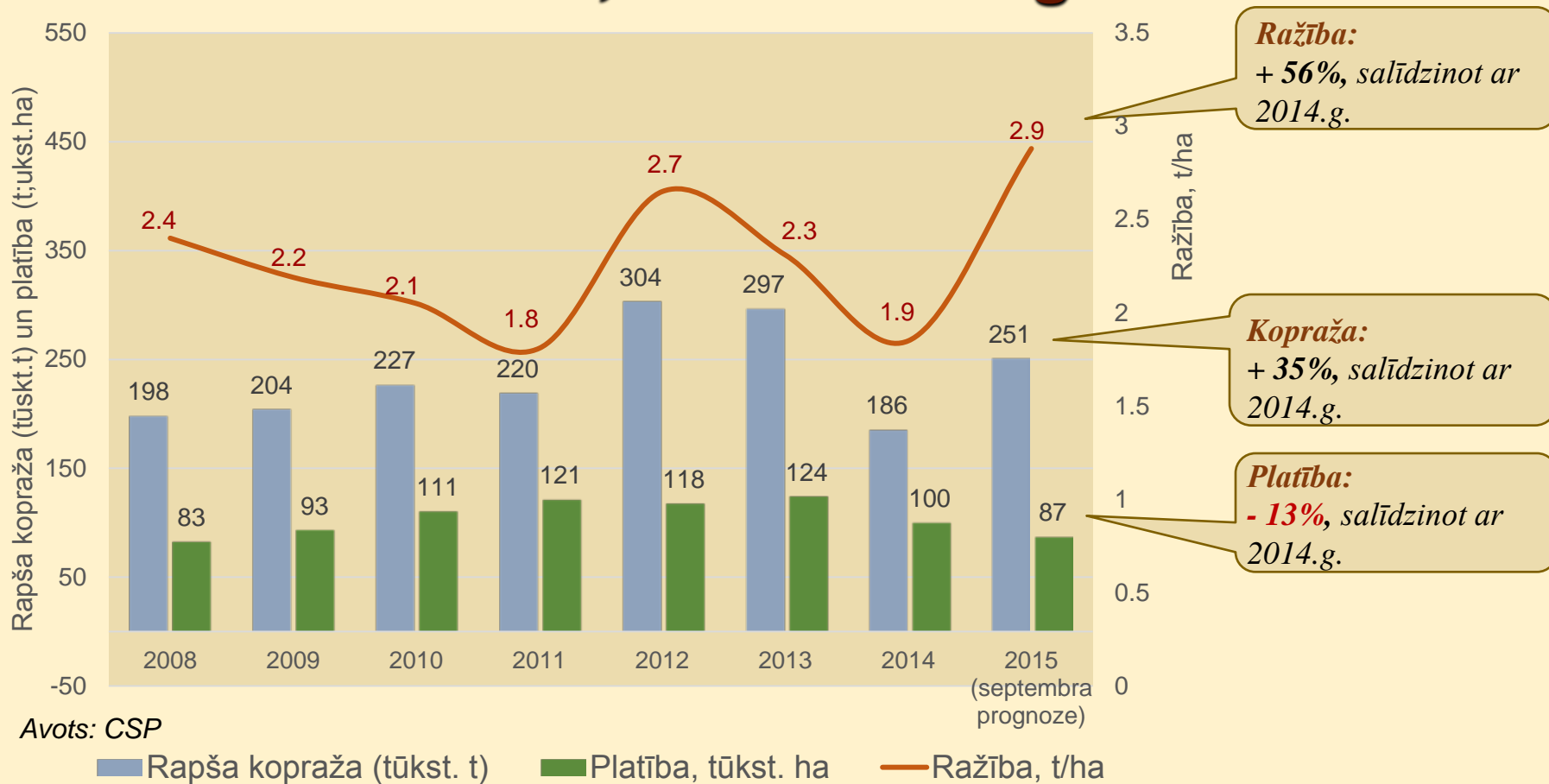

Avots: CSP

■ Graudu kopražā (tūkst. t) ■ Platība, tūkst. ha — Ražība, t/ha

- Pēdējos trīs gados izteikti pieaug graudu sējumu platība un ražība, kā rezultātā pieaug arī graudu kopražā.
- 2015.g. **tiek prognozēta pēdējo 25 gadu augstākā kopražā** – apmēram 2,6 milj. tonnas (par 382 tūkst. tonnām vairāk nekā 2014.g.).
- Kopražā, kas pārsniegušas 2 milj. t., ir bijušas vēl tikai 2012. un 2014.g.

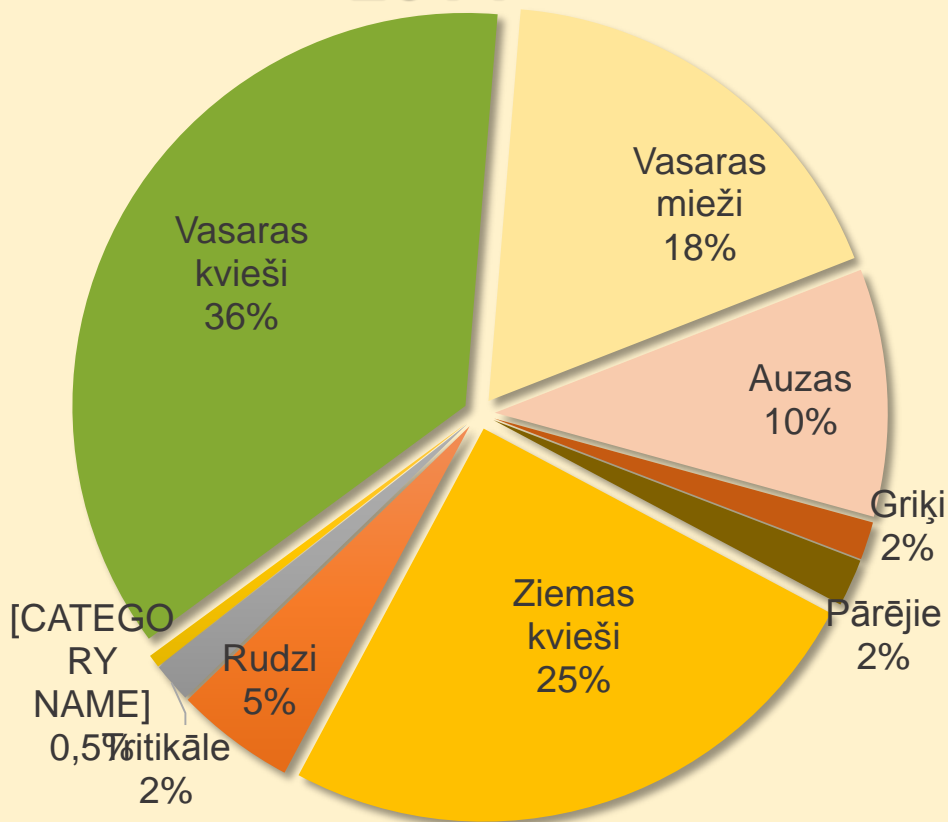
Latvijas rapšu sējumu platība, kopraža un ražība, 2008.-2015.gads

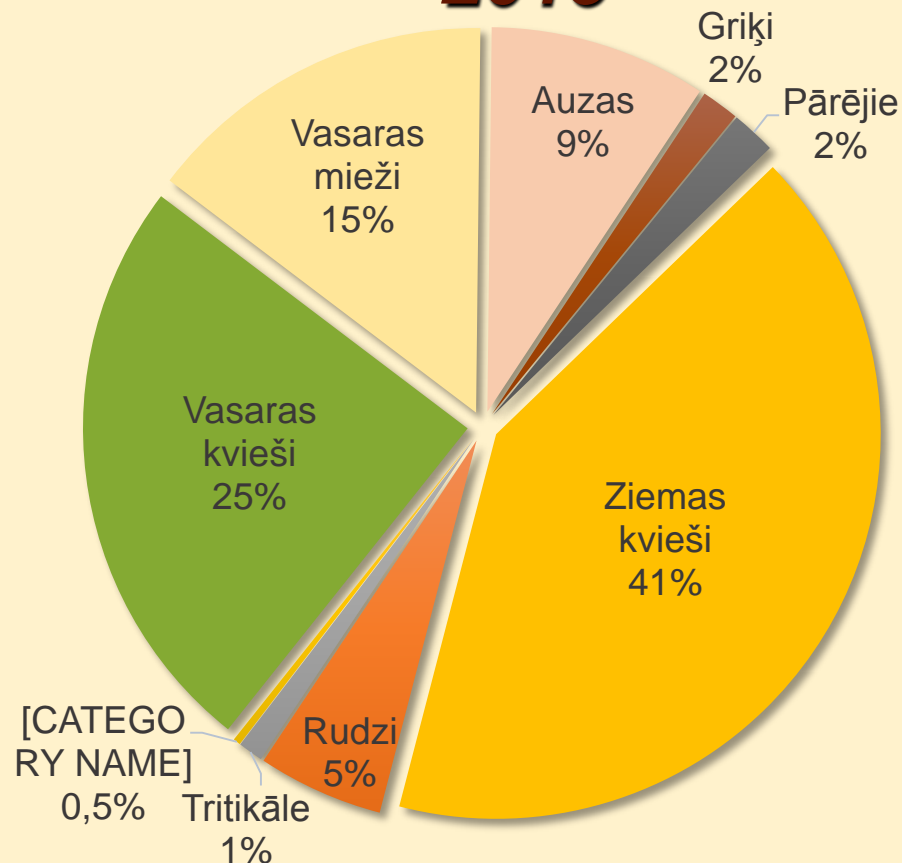
- 2015.g. tiek prognozēta **pēdējo 25 gadu trešā augstākā rapšu kopraža** – 251 tūkst. tonnas.
- Kopražas pieaugums ir **pateicoties ražības pieaugumam**, jo rapšu **sējumu platībām ir tendence samazināties**.
- Rekorda kopražas, kas bijušas tuvu vai pārsniegušas 300 tūkst. t., ir bijušas tikai 2012.g. un 2013.g.

Latvijas novākto graudu sējumu platību struktūra 2014. un 2015.gadā (septembra prognozes)

2014

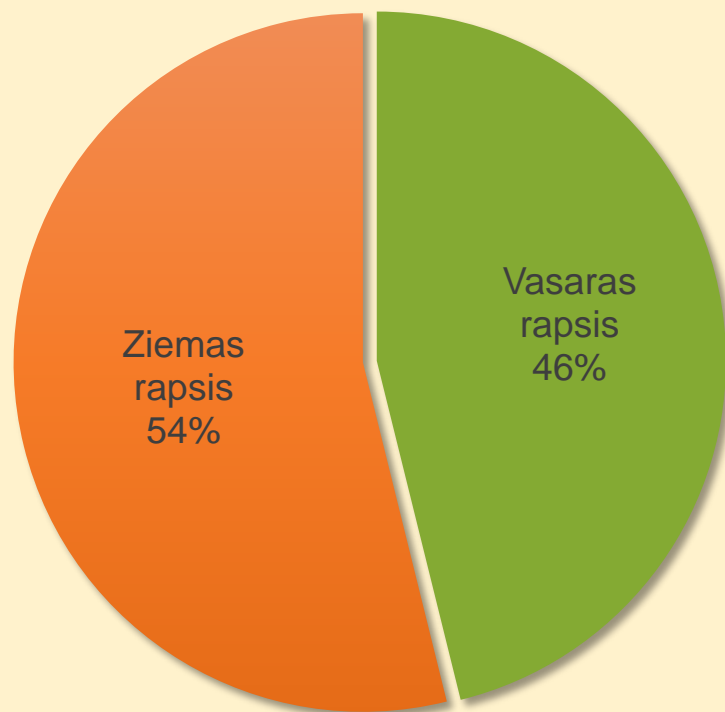
2015

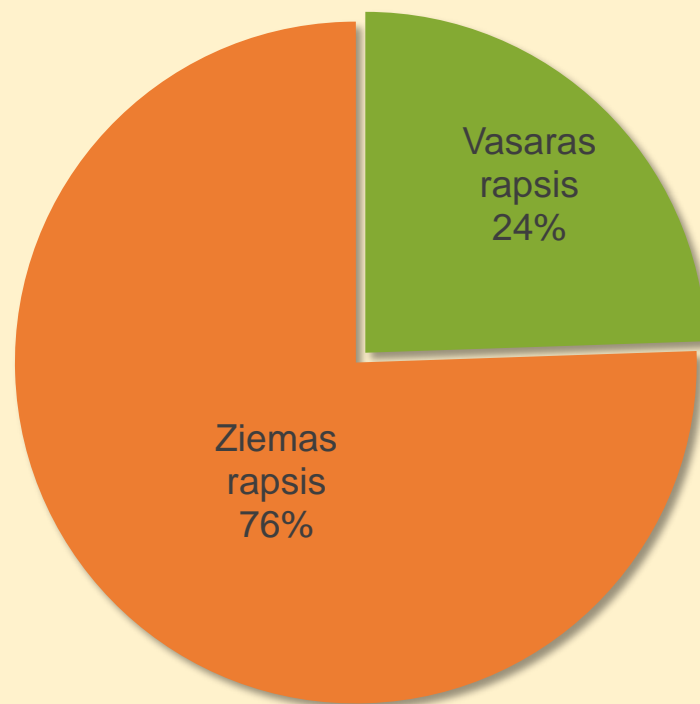
Kvieši ir nozīmīgākā graudu kultūra – 61% no kopējās graudaugu sējumu platībām 2014.gadā un 66% 2015.gadā (prognozes).

Latvijas novākto rapšu sējumu platību struktūra 2014. un 2015.gadā (septembra prognozes)

2014

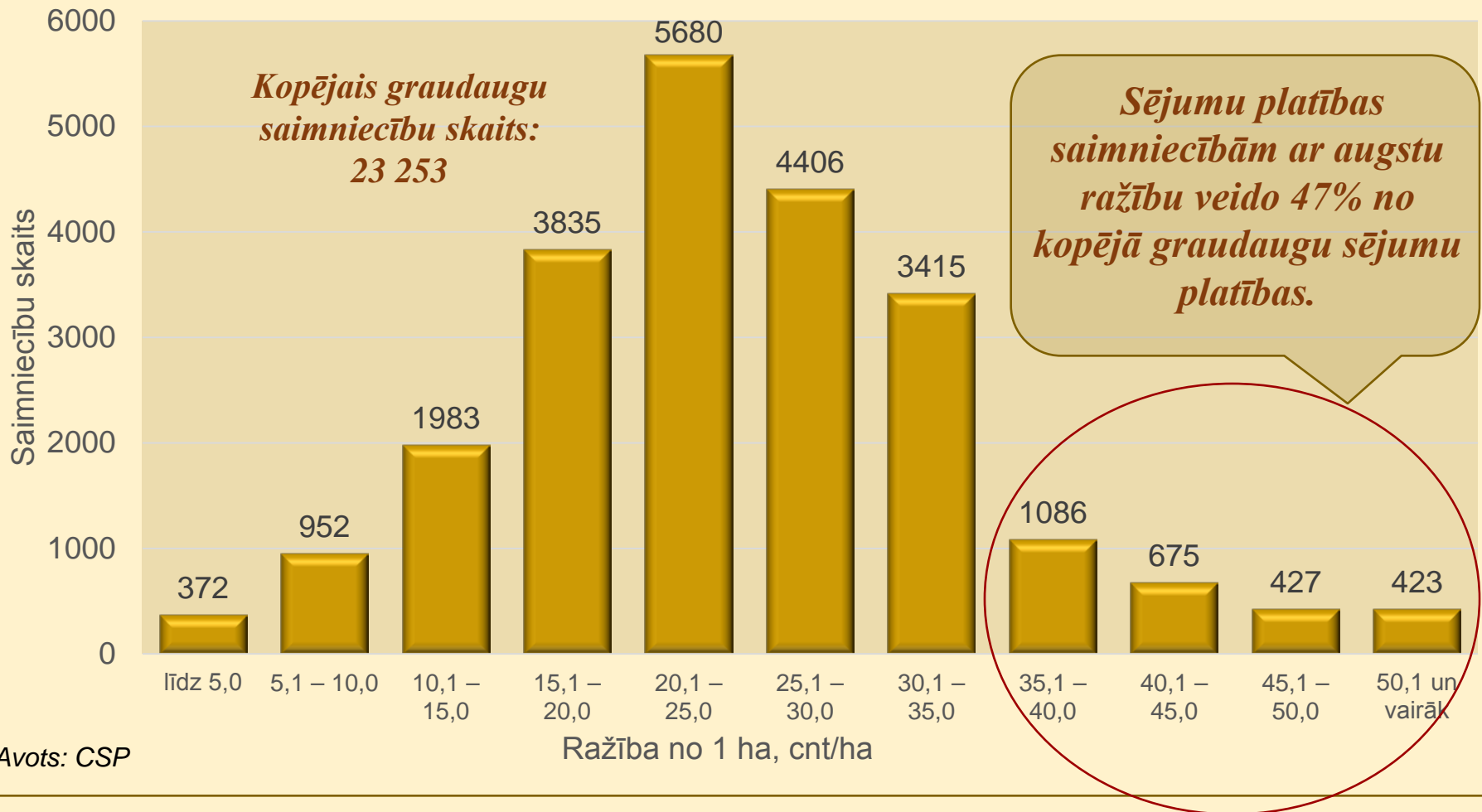

2015

Vasaras rapša sējuma platības 2015.gadā, salīdzinot ar 2014.gadu, ir **samazinājušās par 54%.**

Saimniecību skaits pēc graudu ražības 2014.gadā

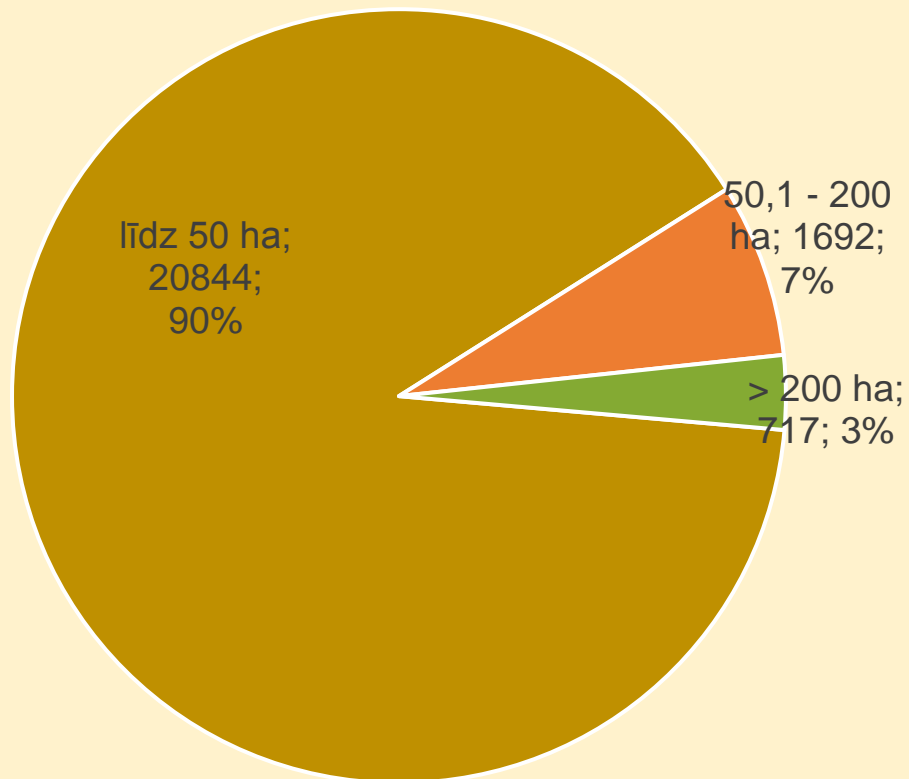

Avots: CSP

- Vislielākais skaits (5 680 saimniecības jeb 24% no visām saimniecībām) ir tādas saimniecības, kuru graudu ražība ir zem vidējā graudu ražības rādītāja (2014.g. – 3,4 t/ha).
- 2 611 saimniecībām (11% no visām saimniecībām) graudu ražība ir virs vidējā graudu ražības rādītāja. Šo saimniecību sējumu platība veido 47% no kopējās graudu sējumu platības.

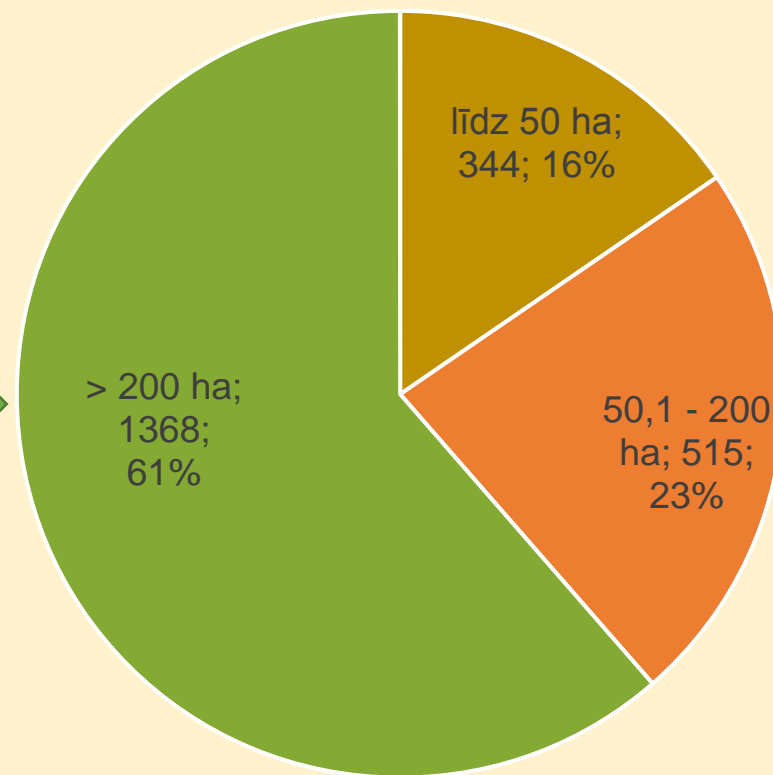
Latvijas graudu saimniecību koncentrācija 2014.gadā

Graudaugu saimniecību skaits pa saimniecību lieluma grupām 2014.gadā

■ līdz 50 ha ■ 50,1 - 200 ha ■ > 200 ha

Graudaugu kopražas (tūkst.t) sadalījums pa saimniecību lieluma grupām

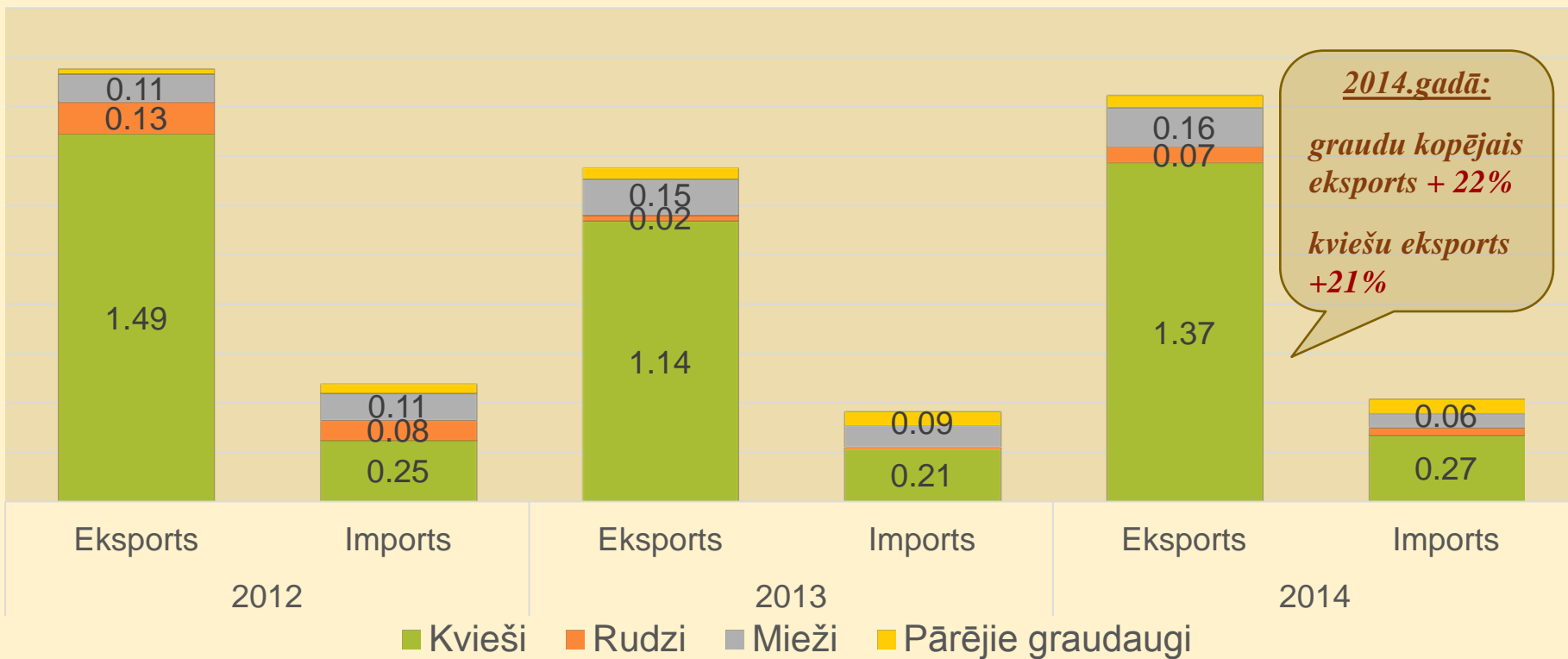

2014.gadā 3% saimniecību saražoja 61% no Latvijas graudu kopražas (2012.gadā 2% saimniecību saražoja 59%)

The background of the slide features several stalks of golden wheat or barley, arranged in a circular pattern on a light-colored wooden surface with a visible grain. The text is centered over the wheat stalks.

***Graudu un rapšu tirdzniecība
Latvijā***

Graudu imports & eksports no Latvijas 2012. - 2014.gadā, milj. tonnas

Avots: Eurostat

Kopējais graudu **eksports** 2014.gadā – **1,6 milj. tonnas** (pieaugums par 22%)

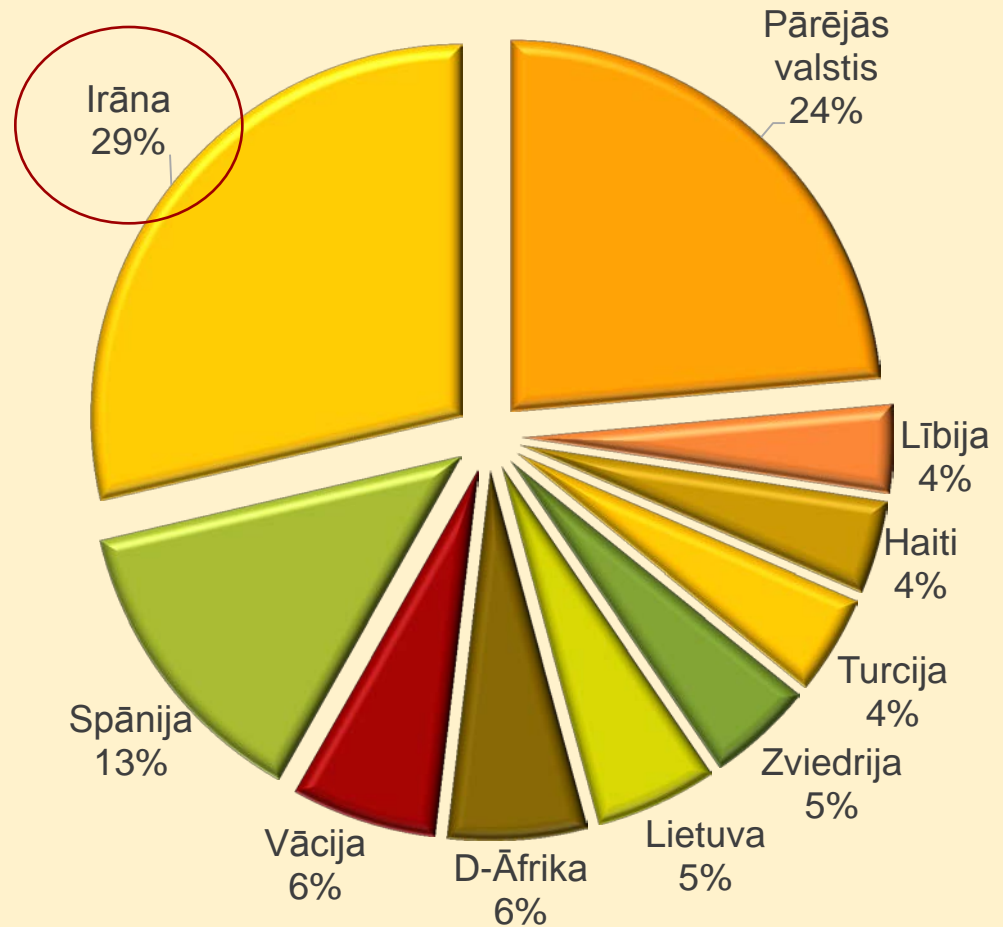
Kopējais graudu **imports** 2014.gadā – **0,4 milj. tonnas** (pieaugums par 14%)

Visvairāk Latvija tirgojas ar kviešiem. **Kvieši kopējā eksporta struktūrā - 83%** (1,37 milj. tonnas), savukārt importā – 65% (0,27 milj. tonnas).

Kviešu eksports no Latvijas 2014.gadā

Eksporta galamērķa valsts	Tūkst. tonnas
Irāna	180,6
Vācija	86,8
D-Āfrika	83,2
Lietuva	72,8
Zviedrija	63,9
Turcija	59,8
Haiti	55,8
Lībija	53,0
Pārējās	323,5

Avots: Eurostat

Kopumā LV kviešus eksportē uz 32 valstīm.

Visvairāk kviešus Latvija eksportē uz Irānu, kas kopš 2013.gada ir nozīmīgākā kviešu eksporta galamērķa valsts (2013.gadā gandrīz puse no visiem kviešiem tika eksportēti uz Irānu).

Aktualitātes attiecībā uz Irānu

- kļuvusi par vienu no nozīmīgākajām kviešu importētājām pasaulē (*pieaugošs iedzīvotāju skaits un ilgstošs sausums, kas būtiski samazina ražu*);
- septembra sākumā tika atcelts iepriekš ieviestais importa nodoklis kviešiem un miežiem;
- veic pasākumus graudaugu pašnodrošinājuma stiprināšanai, piemēram, veic nozīmīgas investīcijas lauksaimniecības zemju iegādei (*šogad uzsākta graudu audzēšana Kazahstānā un tuvākajā nākotnē plāno iegādāties ārvalstīs apmēram 500 000 ha zemes*);
- norādījusi, ka šogad tiks samazināts kviešu imports pateicoties apmierinošai kviešu ražai.

Rapšu imports & eksports no Latvijas 2014.gadā, tūkst. tonnas

LV rapšus eksportē galvenokārt uz ES valstīm

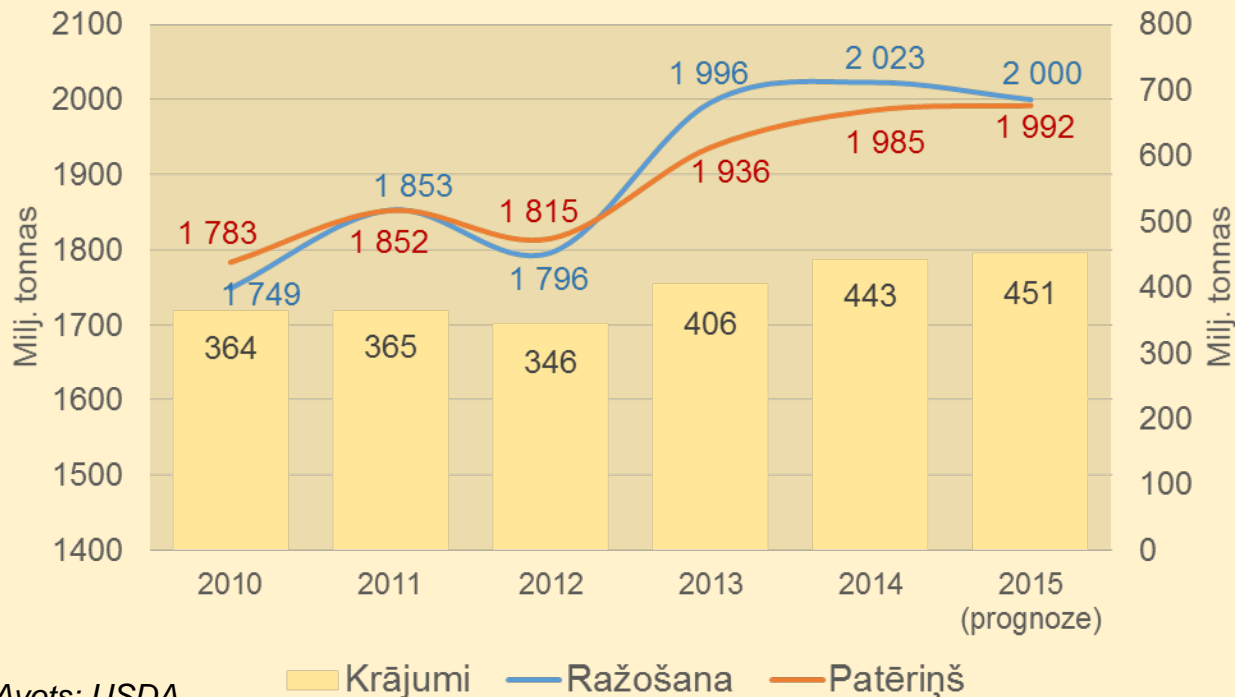
Eksporta galamērķa valsts	Tūkst. tonnas	% no kop. eksporta
Nīderlande	50,2	30
Vācija	33,7	20
Dānija	28,2	17
Pārējās valstis (BE, LT, EE, SE, UK, PL, NO)	56,1	33

67% (kopā ar Dāniju)

***Graudaugu ražošanas un eksporta
apjomi pasaulē un ES***

Graudu ražošanas un patēriņa prognozes pasaulē (USDA un IGC prognozes)

Avots: USDA

Jauni graudu ražošanas rekorda apjomi

Rekorda apjomus veicina labās graudu ražas Austrālijā, Kanādā, ES un Ukrainā.

USDA un IGC prognozē, ka 15./16.gada graudu kopējā raža pasaulē būs tikai par 1% zemāka nekā pagājušās sezonas rekorda raža.

Graudu ražošanas apjoma samazinājums ir dēļ samazinātajiem kukurūzas ražas apjomiem.

Prognozēti lieli graudu krājumi

Tiek prognozēts, ka kopējie graudu krājumi būs augstākajā līmenī pēdējos 29 gados

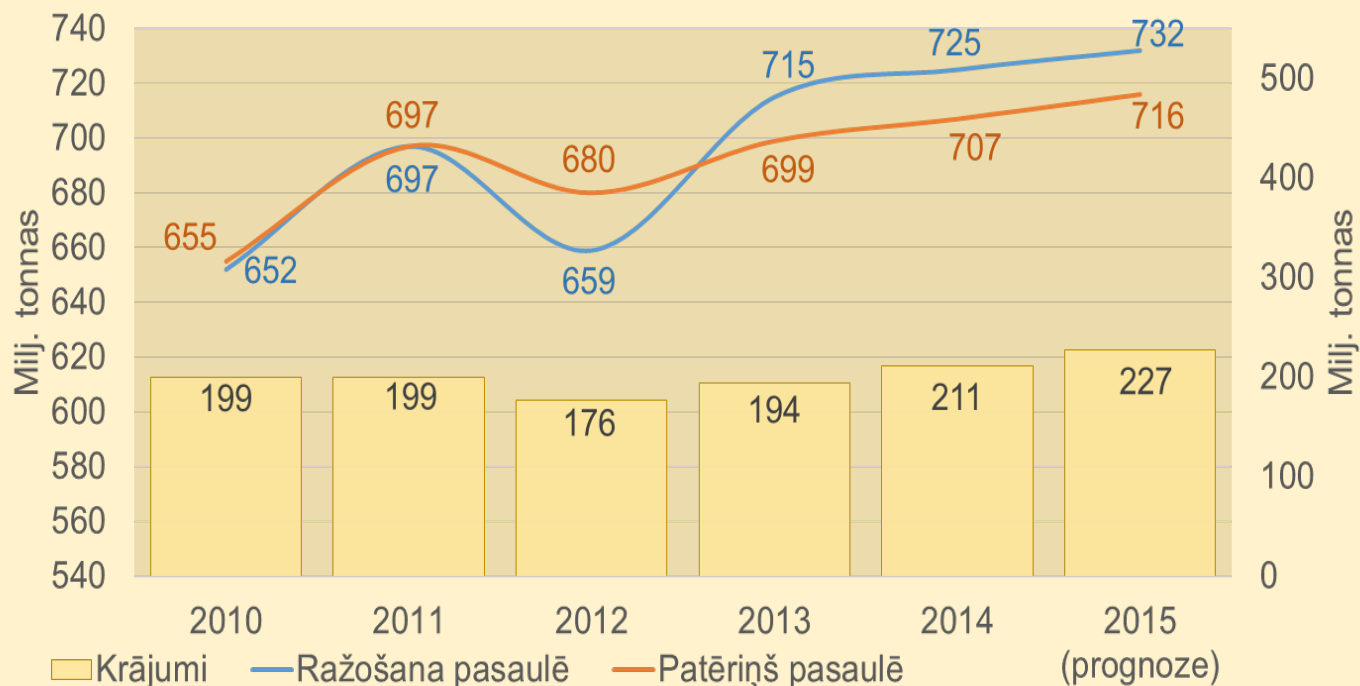
Pieaugš pieprasījums pēc lopbarības kviešiem

Dēļ nepietiekama kukurūzas piedāvājuma pasaules tirgos, tiek prognozēts, ka kviešu izmantošana lopbarības vajadzībām būtiski pieaugs, tai skaitā, ES.

Cenas saglabājas salīdzinoši zemā līmenī

Cenu attīstību nosaka prognozētie rekorda ražas apjomi un pietiekami eksportējamo graudu apjomi no ES, Kanādas, Austrālijas, Kazahstānas, Krievijas un Ukrainas.

Kviešu ražošanas un patēriņa prognozes pasaulē (USDA un IGC prognozes)

Avots: USDA

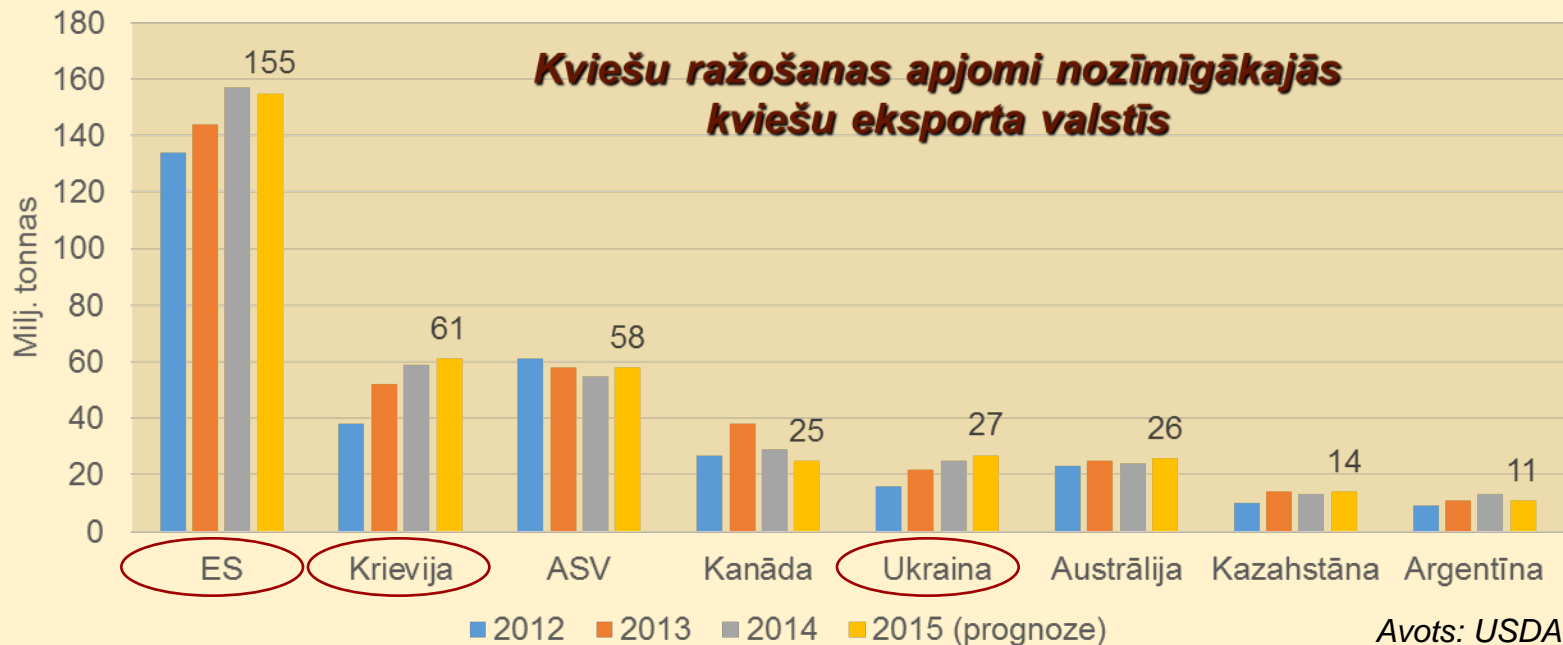
Kviešiem tiek prognozēts **stabils ražošanas apjumu pieaugums**, kas būtiski pārsniegs pieprasījumu. Gan IGC, gan USDA prognozē, ka kviešu ražošana pasaulē pieaugs par 1%.

Tiek prognozēts, ka kviešu ražas apjomi pieaugs Austrālijā, Ķīnā, Irānā, Kazahstānā, Marokā, Krievijā, Turcijā, Ukrainā, ASV.

Rekorda krājumu apjomi.

Pasaules lielākie kviešu eksportētāji

- **Krievijas un Ukrainas kviešu eksporta apjomi tiek prognozēti rekorda līmenī**, savukārt **ES – otrs augstākais tās eksporta apjoms** (ES ir Nr.1 pasaules kviešu eksportētāja).
- **ASV sāk zaudēt savu tirgus daļu vairākos tradicionālajos tirgos** un tiek prognozēts, ka šāda tendence turpināsies.
- *ES un Melnās jūras reģiona eksports aizstāj ASV piegādes vairākos ASV nozīmīgajos tirgos (piem., Z-Āfrika un Vidējie Austrumi) pamatojoties uz zemākām cenām un loģistikas priekšrocībām. Arī Meksika ir uzsākusi kviešu importu no ES, Krievijas un Ukrainas.*

ES graudu ražošanas prognozes 2015./2016. tirdzniecības gadā

- **Kopumā visiem graudiem**, kā arī **rapsim** tiek prognozēts **ražas samazinājums** (izņemot cietajiem kviešiem).
- Vislielākais ražas samazinājums – kukurūzai (-25%), sorgo graudiem (22%), tritikālei (11%), rapsim (-13%) un rudziem (-6%).

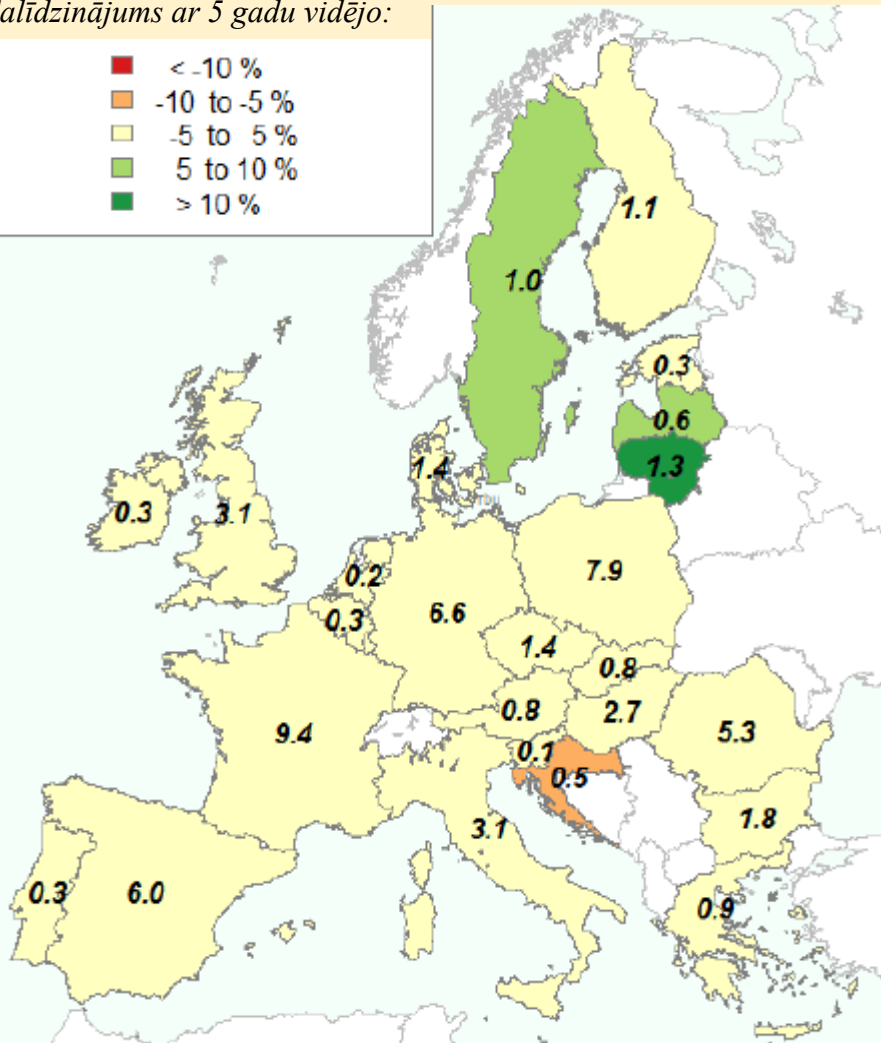
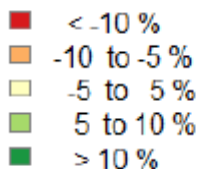
	Prognozētā raža, milj. tonnas	Izmaiņas pret 2014./2015., milj. tonnas	Izmaiņas pret 2014./2015., %
GRAUDI KOPĀ	304	-27	-8
Kvieši	146	-4	-2,8
Mieži	59	-1,3	-2
Rudzi	8	-0,5	-6
RAPSIS	21	-3	-13

- Neskatoties uz prognozēto ražas samazinājumu, **kopražas apjoms ir ceturtais augstākais apjoms pēdējo 9 gadu laikā** (kopražas, kas pārsniegušas 300 milj. t vēl bija 2008., 2013., 2014. gadā).

ES graudu ražošanas prognozes 2015./2016. tirdz. gadā

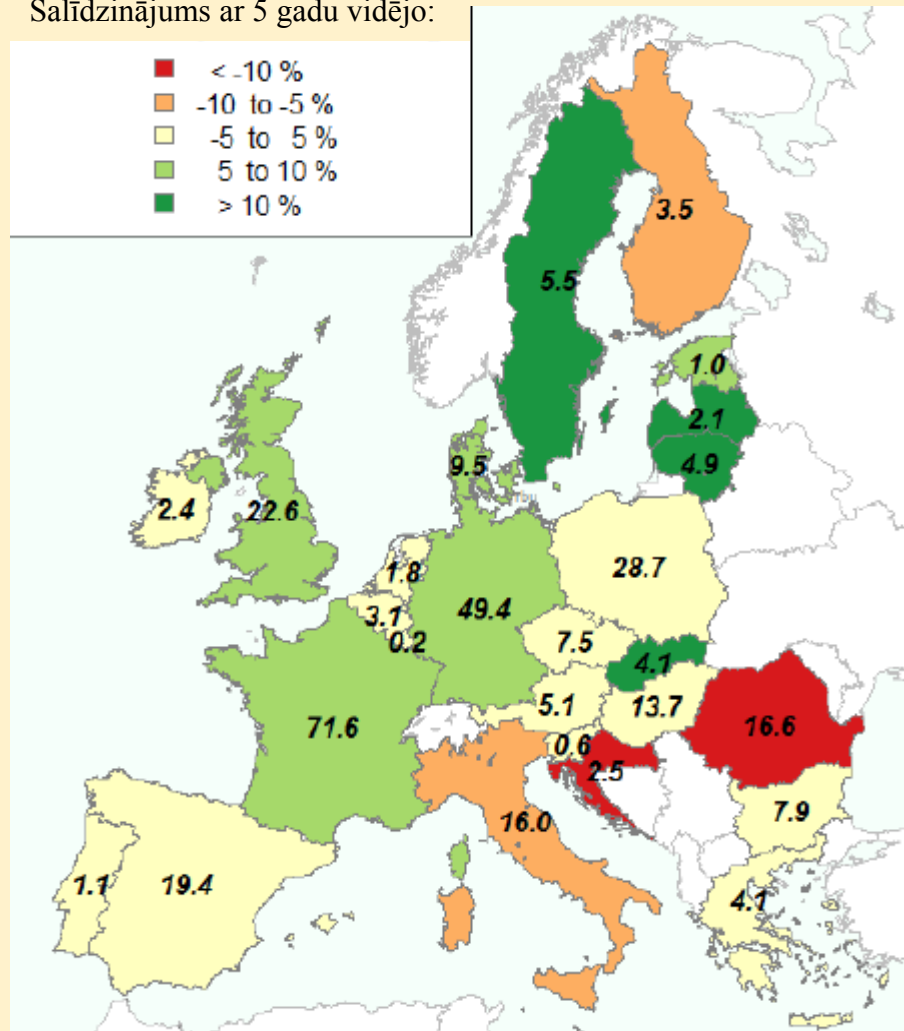
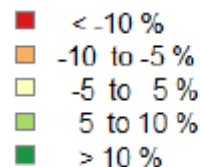
Sējumu platības izmaiņas

Salīdzinājums ar 5 gadu vidējo:

Kopražas izmaiņas

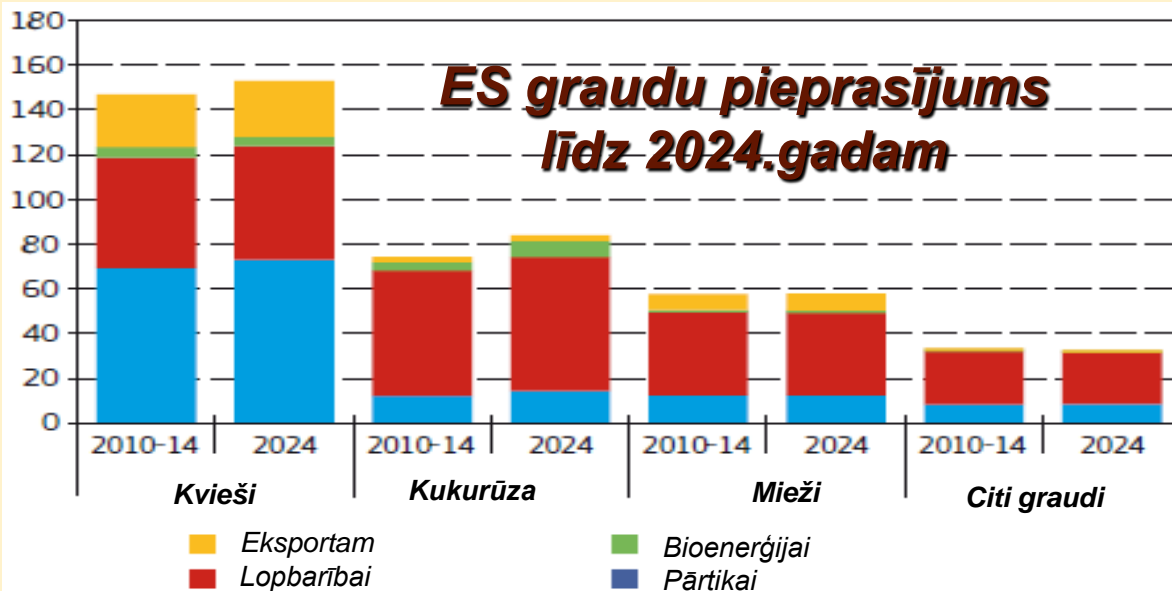
Salīdzinājums ar 5 gadu vidējo:

Ražas pieaugums ir lielākoties pateicoties ražīguma pieaugumam, jo sējumu platību izmaiņas nav būtiskas.

EK prognozes līdz 2024.gadam

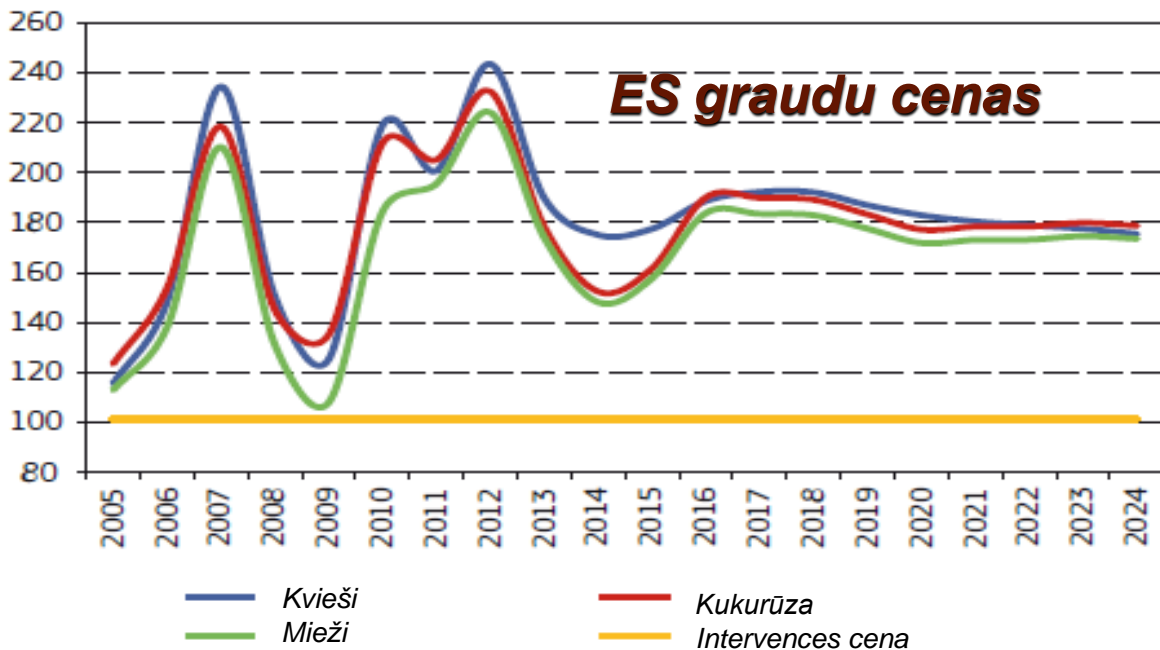
ES graudu pieprasījums līdz 2024.gadam

Graudu ražošanu veicinās:

- pieaugoša graudu izmantošana lopbarības vajadzībām (piemēram, atcelto piena ražošanas kvotu dēļ tiek prognozēts piena ražošanas pieaugums)
- eksporta palielināšanās (gan pārtikas, lopbarības vajadzībām, gan etanola ražošanai). Pieaug kviešu eksporta iespējas Vidējos Austrumos.
- ražīguma pieaugums.

ES graudu cenas

Cenas:

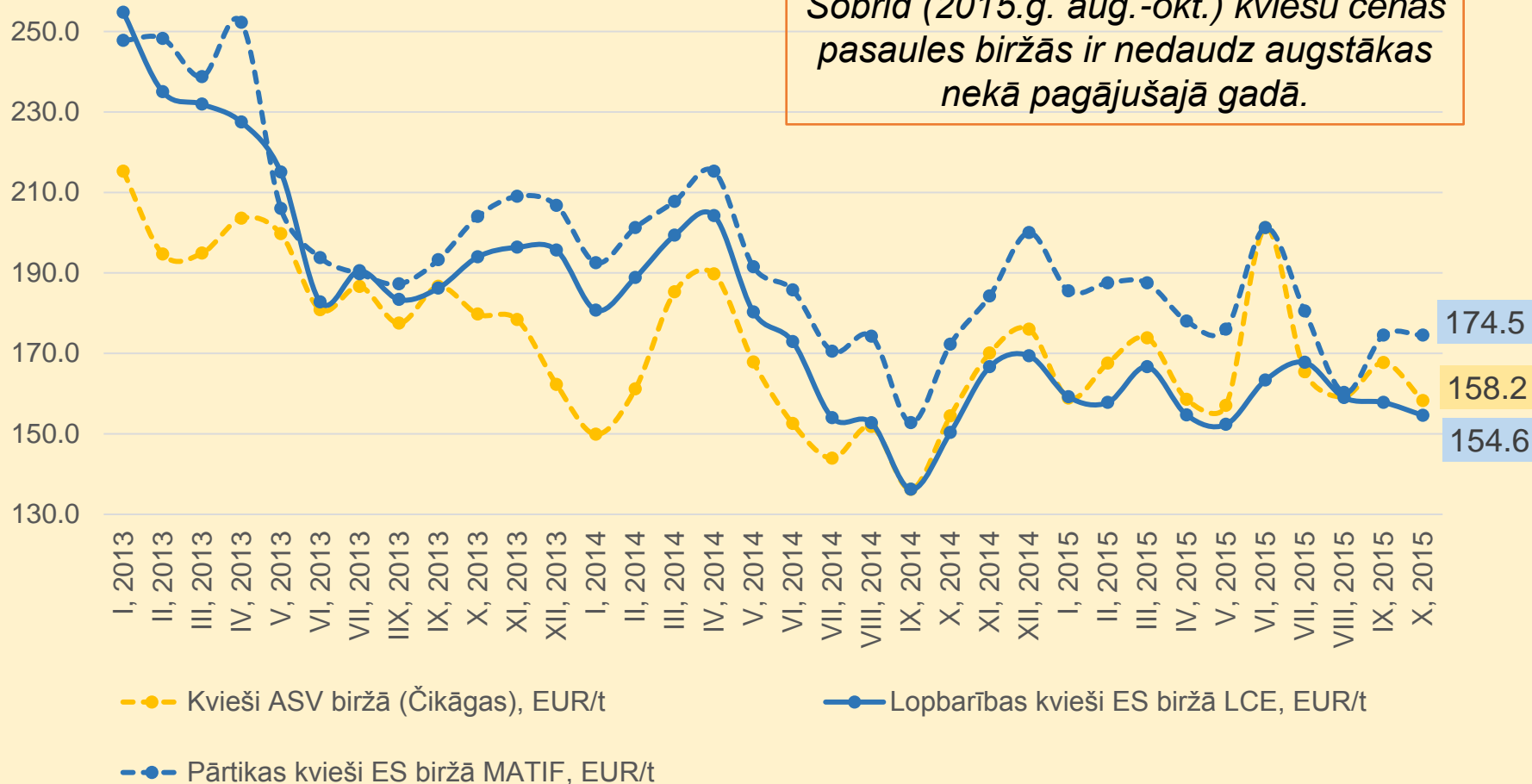
- Tiek prognozēts, ka ilgtermiņā cenas stabilizēsies apmēram 180 EUR/t līmenī.

The image features several stalks of golden wheat, likely barley or a similar grain, arranged diagonally across the frame. The grains are ripe and have a warm, yellowish-gold hue. They are set against a background of a light-colored wooden surface with a visible vertical grain pattern. The lighting is soft and even, highlighting the texture of the grain and the wood.

Graudaugu cenas Latvijā, ES un pasaulē

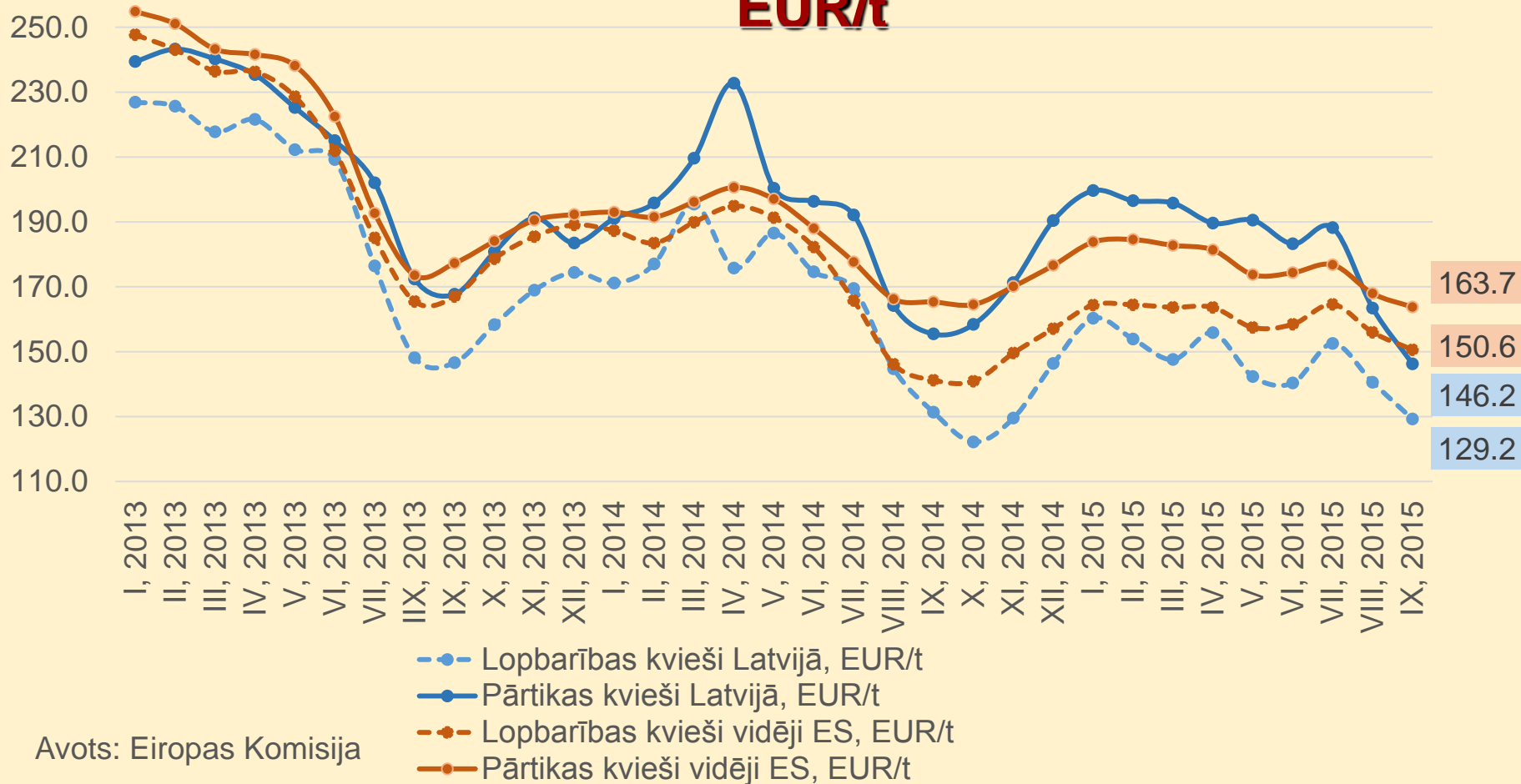
Kviešu cenas pasaules biržās, EUR/t

Avots: ASV, ES biržu dati

- 2015.g. aug.-okt., salīdzinājumā ar 2014.g. aug.-okt., kviešu cena ASV ir par 10% augstāka.
- Nedaudz mazāka atšķirība ir ES biržās → pārtikas kviešu cena šogad ir augstāk par 2%, lopbarības kviešiem – par 7%.

Pārtikas un lopbarības kviešu cenas ES un Latvijā, EUR/t

- Kviešu cenām ir tendence samazināties gan ES, gan Latvijā.
- Gan pārtikas, gan lopbarības kviešu **cena LV samazinās straujāk nekā vidējās cenas ES** (LV cenu samazinājums septembrī, salīdzinot ar augustu, ir vidēji par 9%, savukārt ES – samazinājums 4% apmērā).
- Pārtikas kviešiem Latvijā cena septembrī bija par 6% zemāka nekā 2014.gada septembrī.

***PALDIES
PAR UZMANĪBU!***